



Anmeldelser

Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes tidsskriftet@legeforeningen.no

Kan statistisk metode formidles enkelt?

Arild Bjørndal, Dag Hofoss

Statistikk for helse- og sosialfagene

269 s, tab. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004.

Pris NOK 325

ISBN 82-05-31608-2



Først ble jeg begeistret. Var det endelig utgitt en god, elementær lærebok i statistikk på norsk? Forfatterne har forsøkt å bidra med en lærebok som ikke virker altfor skremmende på fagfolk som ikke er glad

i matematikk og statistikk, men som planlegger et prosjekt og innser at et minimum av innsikt er helt nødvendig.

De første kapitlene beskriver forskningsprosessen og forskjellige typer design, både epidemiologiske studier og kontrollerte kliniske forsøk. Forfatterne tar så for seg grunnleggende begreper, tilfeldig variasjon og konfidensintervall. Denne delen av boken synes jeg er god. Teksten er pedagogisk, og ikke for detaljert med hensyn til formel og begrunnelser. Det tapet av presisjon som dermed oppstår, kan til og med en statistiker leve med!

Problemene melder seg når det kommer til kapitlene om analysemetoder. Disse er regneteknisk greit beskrevet, men dessverre er fremstillingen ikke bare upresis, den inneholder en rekke faktiske feil. Ett eksempel er anbefaling av når man skal velge en ikke-parametrisk metode i stedet for en t-test. Det undrer meg at feilene ikke er oppdaget og rettet opp. Første utgave av boken kom i 1996.

I tillegg til enkle signifikanstester omtales også mer kompliserte metoder som multippel lineær regresjon, variansanalyse, logistisk regresjon og Cox'modell for proporsjonale hasarder. Ideen om å gi en kort innføring i disse metodene er for så vidt god, men samtidig som beskrivelsen er teknisk detaljert, blir den antakelig for overfladisk til virkelig å være nyttig for leseren.

Har forfatterne dermed mislyktes med sitt prosjekt? Ikke nødvendigvis. Boken er god når det gjelder formidling av grunnleggende begreper som populasjon, utvalg og tilfeldig

variasjon. Den er velegnet når man bare skal forstå litt. Men når det kommer til beskrivelsen av statistiske analysemetoder ville jeg heller anbefale andre lærebøker i statistikk og forskningsmetode, enten på norsk eller engelsk. Boken egner seg for øvrig neppe til statistikkundervisning for medisinstudenter eller medisinerer som vil lære mer statistikk, men det var kanskje heller ikke meningen.

Eva Skovlund

Seksjon for medisinsk statistikk
Universitetet i Oslo

Grundig innføring i ressursorientert tilnærming

Arild Aambø

LOS – Løsningsorienterte samtaler

314 s. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004.

Pris NOK 385

ISBN 82-05-30265-0

I begynnelsen av 1980-årene begynte de Shazer med en ny tilnærming i behandling av alkoholikere, fra å legge vekt på alle nederlagene til å trekke frem positive elementer. Han begynte å spørre alkoholikere om hva som kjennetegnet situasjoner hvor de hadde klart å redusere sitt misbruk. Han oppdaget at selv pasienter med kroniske og «håpløse» lidelser kunne ha ubrukte muligheter til å få det noe bedre hvis de fikk hjelp til å bygge videre på dem. Fokus ble flyttet fra pasientens svikt og til hva pasienten tross alt selv hadde klart. Det ble tydelig hva pasienten burde gjøre mer av. Pasienten hadde selv løsningen. Dette viktige perspektivet har siden vært brukt overfor ulike pasient- og klientgrupper, også i Norge. Som amerikanere flest har imidlertid de Shazer og medarbeidere prøvd å utvikle denne ressursorienterte tilnærming til en egen spesialisert form for terapi som skulle være bra for alt og alle. Dette er synd, for det dreier seg om en detaljering av en viktig samtaletype som kan kombineres med all slags behandlingsarbeid og psykoterapi.

Heldigvis preges ikke Arild Aambøs grundige innføring i løsningsorienterte samtaler av slik faglig naivitet og imperialism. Han gir tvert imot en nøktern, reflektert og vidsynt fremstilling av hvordan man gjennomfører løsningsorienterte samtaler. Han presenterer omfattende teoretiske

refleksjoner over hvordan endring kan oppnås ved å ta i bruk pasientens egne erfaringer (fra tilknytningsteori og affektteori til Wittgenstein, Derrida og system- og kaosteori), og gir detaljerte eksempler på hvor relevant denne tilnærming kan være overfor fremmedkulturelle pasienter og i grupper. Boken er utmerket som lærebok for nybegynnere i klinisk arbeid. De mange kliniske eksemplene er belysende, og man merker forfatterens praktiske erfaring. Den er nok vel omfattende for mange erfarne leger, og den inneholder en del gjentakelser. Travle klinikere behøver bare å finlese 80 sider (kapittel 6–10), noe forfatteren også selv foreslår. Disse sidene er til gjengjeld så matnyttig kunnskap for klinisk praksis, at jeg tror de fleste vil finne at det var verdt å bruke litt tid på dem.

Per Vaglum

Institutt for medisinske atferdsfag
Universitetet i Oslo

Revma-ABC søker målgruppe

Michael L. Snaith, red.

ABC of rheumatology

3. utg. 125 s, tab, ill. London: BMJ Books, 2003.

Pris GBP 20

ISBN 0-7279-1688-2



Den tredje utgaven av ABC i revmatologi inneholder 22 kapitler som dekker fagfeltet. Kapitlene er skrevet av forskjellige ledende britiske revmatologer. Denne utgaven har to nye kapitler: ett om revmatologi i kommunene og ett

med tittelen «Er det en bindevevssykdom?».

Redaktøren tilkjenner ikke i forordet det eksplisitte formålet med boken. Bokstaven ABC i tittelen gir derimot en forventning om en klar fremstilling av fagområdet revmatologi. Kapittelforfatterne lykkes da også med å formidle kunnskap kort, oppdatert og stort sett systematisk. Inndelingen av stoffet innenfor hvert kapittel er overlatt til forfatterne, en enhetlig struktur mangler.

Boken er meget omfattende illustrert med bilder, diagrammer og ikke minst tabeller. Mer enn halvparten av plassen er